

„Stajero“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in detri leta razmerno; na Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računni naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnistvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje št. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastojni, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 15.

V Ptuju v nedeljo dne 12. aprila 1908.

IX. letnik.

Eljen Košut!

Ker nam je na Ogrskem poštni debit odtegnjen, zamoremo „Stajerca“ le v kuverti pošiljati. Kdor hoče list še naprej dobivati, naj nam to nemudoma naznani. Prepričani smo, da bomo med ljudstvom, ki živi na Ogrskem, ki se pa ne strinja z divjaštvom hunskih potomcev in hrvaških popov, valed Košutovega nasilja dvojno število naročnikov!

Slovinci in Hrvatje na Ogrskem! Delujte z vsemi močmi

za „Stajerca“,

ki se le smeji otroški togoti
sinčka veleizdajalca Košuta.
Na delo za naprednega „Stajerca“!

Napredno in klerikalno gospodarstvo.

(Opis iz Koroškega.)

Prvaško-klerikalno časopisje se zaletava vedno v gospodarstvo naprednjakov. Z navadnim zavijanjem renice skuša napraviti utis, da naprednjaki sploh gospodariti ne znajo in da so občine, okrajni zastopi, hranilnice, posojilnice itd. le zdrave, ako so v črnih, klerikalnih rokah... Šele zadnjič je prinesel n. p. „Mir“ članek o občini Bistrica v Rožni dolini in je končal z besedami: „Ali naj fabričani še naprej z našimi denarji gospodarijo?“

Treba je tedaj, da se enkrat natančneje z gospodarstvom „črnih“ in „belih“ občin popečemo. Mi seveda ne bomo rabili laži in obrekovanja, — govorijo naj edino številke!

Občinski zastop Bistrice v Rožni dolini obstoji že leta sem iz Nemcev in Nemcem prijaznih naprednih Slovencev; ti možje so v dobrem sporazumljenu interese občine in davkoplačevalcev varovali. Gospodarstvo v tej občini je naravnost vzorno! Ni se treba bati nobene oblastvene preiskave kakor v „črnih“ občinah. Dokaz vestnemu gospodarstvu v Bistrici so občinske doklade. Te občinske doklade so znašale:

Leta 1904	= 33%
„ 1905	= 23 „
„ 1906	= 20 „
„ 1907	= 18 „
„ 1908	= 15 „

Ali ni to vzorno? V 4 letih se je znižalo davkoplačevalcem plačilo občinskih doklad za več kot polovico!

Ali naprej! V sodnijskem okraju Borovlje leži občina Sele, ki je v klerikalno-prvaških rokah. Ta „črna“ občina je plačevala tekem let sledeče svote občinskih in šolskih doklad:

Leta 1904	občinskih doklad 74 %	šolskih „ 17 „	skupaj „ 91 %
Leta 1905	občinskih doklad 70 „	šolskih „ 15 1/2 %	skupaj „ 85 1/2 %
Leta 1906	občinskih doklad 70 %	šolskih „ 12 „	skupaj „ 82 %

Leta 1907	občinskih doklad 72 „	šolskih „ 8 „	skupaj „ 80 %
-----------	-----------------------	---------------	---------------

Omenimo pa še, da vzdržuje n. p. cesto v Freibach posebni konzorcij brezplačno, tako da ni treba občini niti vinarja dati. Primerjajmo številke! V „beli“ občini Bistrica znašale so doklade od 15 do 33% in so se znižale v 4 letih za več kot polovico (namreč za 18%!) V „črni“ občini Sele pa so znašale doklade od 80 do 91% in so se znižale za 1/3 del (11%). V klerikalni občini so doklade še danes 5 1/2 krat večje nego v napredni. Kje je torej dobro gospodarstvo, gospodje prvaki?

Pa še naprej! Posebno zanimive so številke iz občine Slovenski Plajberg. Do leta 1906 je bila ta občina v naprednih rokah in je plačevala sledeče svote doklad:

Leta 1902	občinskih doklad 38%	šolskih „ 13 „	skupaj „ 51%
Leta 1903	občinskih doklad 40 „	šolskih „ 9 „	skupaj „ 49%
	cestnih „ 10 „	župnijskih „ 2 „	skupaj „ 61 2/2%
Leta 1904	občinskih doklad 50%	šolskih „ 14 „	skupaj „ 64%
	cestnih „ 12 „	skupaj „ 76%	

V tem letu se je zmanjšal rudnik Plajberške unije. Valed tega so doklade seveda hudo narasle in so znašale leta 1905:

občinske doklade	70%
šolske „	20 „
cestne „	15 „
župnijske „	2 2 „
skupaj	107 2%

To leto se je rudnik popolnoma ustavil. Valed tega so morale doklade grozno narasti. Bistričani in vsi sploh si torej lahko predstavljajo, da so „fabričani“ za občino velikanskega pomena in da je naravnost nesramno, hujskati proti nemški industriji.

Zdaj pa je prešla občina iz naprednih v slovensko-klerikalne roke. Poglejmo si tedaj gospodarstvo klerikalcev! Plačevalo se je:

leta 1906	na občinskih dokladah 111%
šolskih „	21 „
cestnih „	31 4 „
župnijskih „	3 3 „
skupaj	166 7%
leta 1907	občinske doklade 113%
šolskih „	24 „
skupaj	147%

Pod naprednim vodstvom se je plačevalo torej od 51 do 76%, pod klerikalnim pa od 147 do 166% torej več kot še enkrat toliko. In ti ljudje hočejo o gospodarstvu govoriti? Sicer je pa gotovo, da bodo doklade l. 1907 še višje...

Omenili smo le gospodarstvo dveh „črnih“ občin. Kako je v drugih, se čitatelji sami lahko mislijo. Ako pa potujemo po dolini navzgor, pridemo v občino Sv. Jakob v Rožni dolini, ki jo

vodi politikujoči duhovnik Ražun. Kako v tej občini smrdi, povedal bode državni pravdnik...

Za danes naj povemo o „gospodarstvu“ Ražun-Kobentarjeve črne gospode z občinskimi, krvavimi ljudskimi denarji le sledeče:

Občina sv. Jakob ni imela lastne blagajne in zato je shranjeval Kobentar denarje v svoji kasi. Ko je prišla oblastvena preiskava z dne 25. 1. 1908, prevzelo se je 5.664 K; v Kobentarjevih rokah pa je ostalo 1.720 K lovske najemnine, ki je bila za razdeliti. — Pri preiskavi z dne 30. 1. 1908 se je našlo sledeče „računske napake“: 4. nov. 1907 se je pri davkarji v Rožu dvignilo doklade v znesku 458 K, ki pa se jih ni vpisalo kot dohodek v občinske knjige. — Za doklade z dne 3. prosinca 1908 se je vpisalo manjšo svoto, nego jo je Kobentar resnično sprejel. — Nadalje se ni obračunalo sledeče kazenske svote, ki se jih je pa sprejelo: 16 K, 20 K, 10 K, 20 K, 2 K, 10 K, 20 K, 2 K, 10 K, 5 K, 30 K, 10 K, 30 K, 5 K, 10 K, kar znaša skupaj 200 kron. Teh 200 K se je sprejelo, ali obračunalo se jih ni! — V blagajniški knjigi je bil vpisan izdatek g. Marinciču za zgradbo vodnega rezervoarja v znesku čez 2.280 kron. Ta denar je bil v knjigi že vpisan kot izdatek, Marincič ga pa še ni dobil. Kobentar se je izgovarjal, da ima osebne račune z Marincičem in da bode enkrat čez par tednov že potrdilo prinesel! K temu je pripomniti le sledeče: denar se ni izplačal in bi moral tedaj biti v občinski blagajni. Ali — ni ga bilo! Izgovori pri temu ne pomagajo! — Nadalje je stalo v blagajniški knjigi, da se je izplačalo Jakobu Babnik v Ljubljani za rore pri vodovodu 5 000 K. Ali Kobentar ni imel potrdila za ta denar. Kobentar je trdil, da je ta denar Ražunova posojilnica plačala. Ali prvič nima posojilnica pravice, plačevati občinskih plačil. Drugič pa se ne sme posojilničnih izdatkov v občinsko knjigo vpisati. Tudi ta svota 5.000 K je torej prokletno rejasna! — Nadalje je plačalo sodišče v Rožu sledeče kazenske denarje, ki so se plačali ali ki jih Kobentar ni obračunal: 30 K, 10, 20, 10, 5, 35, 10, 20, 10, 20 K; skupaj torej zopet 190 K, ki so na čudni način izginili... V občinskih dohodkih za l. 1906 je bila svota manjša, nego so dohodki resnično znašali; izdatke pa se je višje vpisalo, nego se jih je res plačalo! Same „računske napake“, samo „vzorno gospodarstvo“, — hmhm... Preiskava je nadalje dognala, da bi moral znašati blagajniški ostanek 6.143 K 98 h. Kobentar pa je oddal samo 5.664 K 09 h, torej za 479 kron premalo. Zopet „računska napaka“! — Od nadaljnih cvetk iz tega klerikalnega gospodarstva, ki pač ni „Wirtschaft“ temveč „Miswirtschaft“, naj še omenimo: Dohodki naklade na pivo in žganje se niso dali kontrolirati, ker ni bilo knjige pri roki. Pri godbenih licencah se ni porabilo prvi register. Blagajniška knjiga se ni vsako leto zaključila, kar stori vsak kramar; zato veliko zmešnjave. Kobentar ima poplačati tudi 1.600 K lovske najemnine, ki ni vpisana v dohodkih. Kobentar ima plačati lovsko najemnico za leta 1902—1904 v znesku 1.200 K. itd. itd.